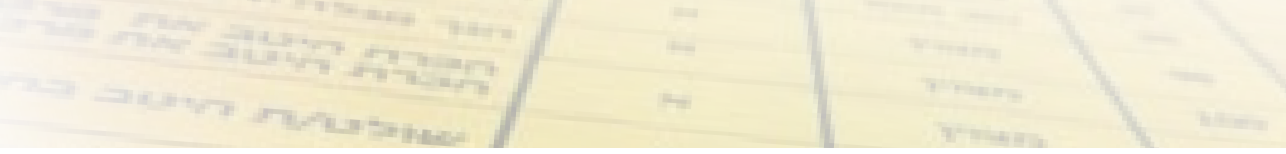

פרק ד'

מ"תעודה" ל"תהודה"

כותבים תעודה

- עמ' 117 עקרונות חינוכיים - חמ"ד של תעודה (תהודה)
- עמ' 118 טיפים לכתיבת חמ"ד של תעודה (תהודה), ברכה גודמן
- עמ' 120 הנחיות
- עמ' 122 שישה דגמים של חמ"ד של תעודה (תהודה)

עקרונות חינוכיים

חמ"ד של תעודה (תהודה)

- א. הטמעת המושג **"תהודה"** בהקשר של תעודות מתוך כוונה כי הערכה זו תהדהד בלבבות.
- ב. מתן חשיבות רבה לממד האישי וכתובת **הערכה אישית בפתיח של התעודה**.
- ג. שימוש במושג **"הארת המחנך"** או **"הארת המנהל"** במקום במושג הקלאסי "הערה".
- ד. החלק העוסק ב**התנהלות ערכית** כולל בתוכו שלושה ממדים: מצוות שבין אדם לחברו, מצוות שבין אדם לקונו, ועשייה חברתית קהילתית. בגרסאות השונות מופיעים סעיפים שונים, בפירוט ובצמצום, בהתאם לצרכים של בית הספר.
- ה. החלק העוסק בהישגים לימודיים צריך כמובן להתאים למקצועות הנלמדים בכל כיתה וכיתה. הגרסאות השונות נבדלות ביניהן בציון בודד המשקף הערכה כוללת לבין הערכה המורכבת ממספר ציונים המשקפים ממדים שונים של הלמידה.
- ו. ראוי לתת ביטוי למסגרות טיפוח תלמידים פעילים ויוזמים: הנהגת תלמידים, מועצת תלמידים נבחרת, מנהיגות הקהל, מסלולי מנהיגות ייעודית, משצ"ם, מדס"ם ופעילות בתנועות וארגוני נוער. מופיע בסעיף - **"פעיל ב..."**
- ז. ראוי לתת ביטוי בתעודה לתחומי עניין ועיסוק מעולמו של הילד מחוץ לכתלי בית ספר. **תחום אישי** כגון: נגינה, ספורט, מחול, אומנות, הדרכה, משפחה, וכדומה.
- ח. בחמ"ד של תעודה חידשנו כתיבת **משוב** אישי מובנה של התלמיד לעצמו בתוך התעודה. כתיבת משוב זה מחייבת שיחה בין התלמיד למורה בזמן חלוקת התעודות, ועשויה להיות משמעותית ביותר בקידום התלמיד והלמידה. עם זאת, יש לשקול התאמת המשוב כחלק פנימי בתעודה בהתאם לאופי העבודה החינוכית.
- ט. עוד חידשנו **משוב הורים מובנה** בתוך התעודה. למקום רשמי בתוך התעודה יש חסרונות ויתרונות, והוא מתאים יותר בכתי ספר יסודיים.
- י. ב**"הארת המנהל"** אפשר להסתפק בחתימה בלבד, אולם כתיבת מילים אחדות עשויה להאיר את דרכו של התלמיד באור משמעותי ביותר.

”טיפים” לכתיבת חמ”ד של תעודה (תהודה)

ברכה גודמן

כללי:

1. זכרו: התעודה משקפת את ה”אני מאמין” הבית ספרי!
  - סדר הדברים
  - השותפים: מחנך, מורים מקצועיים, הורים
  - עיצוב
  - דיוק
  - כותרת (סמלים, ציטוט)
  - אסתטיקה, סדר וניקיון
2. רעיון: לתת לכל תלמיד פולדר איכותי שילווה אותו במשך כל שנותיו בבית הספר, ובתוכו יתיקו התעודות לאורך השנים (רצוי כל תעודה בתוך ניילונים/שמרדף).
3. חידושים בחמ”ד של תעודה:
  - הערכה לפעילות חברתית - ”פעיל ב...“
  - הערכה לפעילות אישית בחוגים וכדומה: ”תחום אישי“
  - שותפות התלמיד בכתיבת התעודה - ”הזמנה לשיח“
  - שותפות הורים (מלבד חתימה) בכתיבת התעודה - ”הזמנה לשיח“

הארת המחנך

4. מיקום ה”הארה” בתחילת התעודה משקף את היחס של המחנך ובית הספר לחלק זה של התעודה.
5. ”הארה” ולא ”הערה”, במטרה לגלות ולהאיר לתלמיד ולהוריו את נקודות האור.
6. לדמיין את דמותו של התלמיד לנגד עיניך ולחשוב: מה היית רוצה לומר לו...?
7. לכתוב רק מילים טובות. גם הסבתא והדודה רואות את התעודה...?
8. לכתוב רק דברים אמיתיים וכנים. התלמיד ירגיש בזיוף.
9. את הדברים הדורשים תיקון לומר בשיחה אישית פנים אל פנים.
10. כדאי להתייחס למידות, להתנדבות, למעורבות חברתית בכיתה ובכיה”ס, להישגים לימודיים, לנוכחות סדירה, לתפילה, לבין אדם לחברו, להשתתפות בפרויקטים מיוחדים, לעבודה מיוחדת שהוגשה וכדומה.

11. לשקול לא לכתוב הכול במחצית אחת, אלא לפתח כמה נקודות, ולשמור דברים מסוימים למחצית הבאה כדי לחדש.
12. בעת חלוקת התעודות, דבר ראשון יש להקריא לתלמיד את ההארה בקול (תלמידים בדרך כלל מתרגשים מאוד מההארה), ורק לאחר מכן להתכונן בתעודה יחדיו. כך התלמיד רואה מה העיקר בעיני המורה.
13. אפשר לבחור ציטוט המתאים לכל תלמיד ולשלו בו הארה.
14. לפני ההארה או בסופה אפשר לשלב ציטוט אחיד התואם לערך שהמורה רוצה להדגיש.
15. לשמור עותק של ההארות כדי להשוות במחציות הבאות.
16. לא לכתוב לשני תלמידים אותה הארה. הם יבחינו בזה!
17. מומלץ להוסיף חלק זה בכתב יד (אישי יותר).

הארת המנהל

18. מומלץ להוסיף כמה מילים מלבד החתימה, בהתאם לגודלו של בית הספר ולמידת ההיכרות של המנהל עם התלמיד.

שותפויות

19. שיתוף ההורים בתהליך הטמעת תעודה חדשה ומהדהדת הוא ערובה להצלחה.
20. שיתוף ההורים במשוב בתוך התעודה עצמה הוא כלי רב עוצמה שיש להתאימו לצרכי התלמיד, בית הספר והקהילה.
21. שיתוף חברים בכתיבת תעודות עשוי להיות חידוש מרתק ומעצים. יש להפעיל אותו בשיקול דעת ומתוך אווירה של "ראיית הטוב".

הנחיות

בפרק זה תמצאו שישה דגמים שונים של התעודה המומלצת חמ"ד של תעודה (תהודה). כל התעודות מופיעות באתר המנכ"ס וניתנות לשינוי ולהתאמה לצורכי בית הספר, ולכידול על פי קבוצת גיל או מגדר.

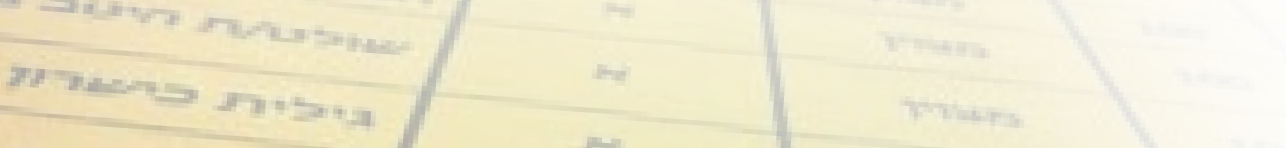
ששת הדגמים השונים נבדלים זה מזה במאפיינים הבאים:

- א. בקטגוריות ההערכה של החלק העוסק בהתנהלות ערכית.
- ב. במתן ציון בודד על הישגים במקצועות הלימוד השונים לעומת מספר ציונים המשקפים היבטים שונים של הלמידה.
- ג. הערכת הורים כחלק מובנה בתעודה.
- ד. שיח מורה-תלמיד כחלק מובנה בתעודה.
- ה. הערכת חברים.

בחרנו שלא להבדיל בין הגילאים השונים, הן בשל הבידול הרב והן בשל הצרכים הייחודיים של כל בית ספר. כמובן שכל בית ספר ינפיק תעודות עם מגוון מקצועות הלימוד הנלמדים בו, ועם ההתנהלות הערכית המותאמת לצרכיו ולצורכי כל תלמיד ותלמיד בהתאם לבחירות הלימוד שלו. התעודות כולן מופיעות באופן מודולרי באתר המנכ"ס ומותאמות לבנייה ייחודית של תעודה עבור בית הספר שלכם.

העקרונות החשובים ביותר שעליהם אנו מבקשים להקפיד הם:

- תהליך הכולל שיחה אישית ובניית "חוזה אישי" בכל מחצית.
- הארת המחנך.
- חוזקות.

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

**הארה אישית
ממחנך הכיתה**

חתימה: _____

חוזקות

התנהלות ערכית

ראוי לשבח
טוב מאוד
נאות
מניח את הדעת

התנהגות

יחס לזולת

יחס למורים

יחס לתפילה

תלכוש

יחס ללימודים

קבלת אחריות

התנדבות

פעיל ב...

הישגים	המורה	הערכה	ציון
אשכול א': יהדות			
תורה			
נביא			
תורה שבעל פה			
מחשבת ישראל			
דינים			
פרשת שבוע			
אשכול ב': מקצועות ליבה			
כישורי שפה			
דברי ימי ישראל			
אזרחות			
מתמטיקה			
אנגלית			
חינוך גופני			
אשכול ג': מקצועות העשרה			
מדעים			
גיאוגרפיה			
אומנות			
כלכלת בית			
תחום אישי			

הזמנה לשיח: ימולא על ידי המחנך בשיתוף עם התלמיד:

האם התעודה מעניקה לי תחושת סיפוק?
 מה גיליתי על עצמי בתעודה זו?
 מה מבין הכתוב בתעודה הכי משמח אותי?
 אילו מטרות ויעדים ערכיים, חבריים ולימודיים אני
 מציב לעצמי להמשך הדרך?

חתימת התלמיד: _____

הזמנה לשיח: ימולא על ידי ההורים בשיתוף עם התלמיד:

שמחתי לראות ש...
 אני מקווה לראות בהמשך...

חתימת ההורים: _____

הארת המנהל:

חתימה: _____

תאריך: _____

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

					הארה אישית ממחנך הכיתה
					חזקות
					התנהלות ערכית
					ראוי לשבח
					התנהגות
					יחס לזולת
					יחס למורים
					יחס לתפילה
					תלכוש
					יחס ללימודים
					קבלת אחריות
					התנדבות
					פעיל ב...

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

						הארה אישית ממחנך הכיתה
חתימה: _____						חוזקות
התנהלות ערכית ¹	א	א-ב	ב	ב-ג	ג	
התנהגות						
יחס לזולת						
יחס למורים						
יחס לתפילה						
תלכוש						
יחס ללימודים						
קבלת אחריות						
התנדבות						
פעיל ב...						

1 א - טוב מאוד; א-ב - כמעט טוב מאוד; ב - טוב; ב-ג - כמעט טוב; ג - טעון שיפור

הישגים	שם המורה	הערכה	ציון
אשכול א': יהדות			
תורה			
נביא			
תורה שבעל פה			
מחשבת ישראל			
דינים			
פרשת שבוע			
אשכול ב': מקצועות ליבה			
כישורי שפה			
דברי ימי ישראל			
אזרחות			
מתמטיקה			
אנגלית			
חינוך גופני			
אשכול ג': מקצועות העשרה			
מדעים			
גיאוגרפיה			
אומנות			
כלכלת בית			
תחום אישי			

הזמנה לשיח: ימולא על ידי המחנך בשיתוף עם התלמיד:

האם התעודה מעניקה לי תחושת סיפוק?
 מה גיליתי על עצמי בתעודה זו?
 מה מכין הכתוב בתעודה הכי משמח אותי?
 אילו מטרות ויעדים ערכיים, חבריים ולימודיים אני
 מציב לעצמי להמשך הדרך?

חתימת התלמיד: _____

הזמנה לשיח: ימולא על ידי ההורים בשיתוף עם התלמיד:

שמחתי לראות ש...
 אני מקווה לראות בהמשך...

חתימת ההורים: _____

חתימת המנהל: _____

תאריך: _____

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

					הארה אישית ממחנך הכיתה
					חזקות
	התנהלות ערכית	ראוי לשבח	טוב מאוד	נאות	מניח את הדעת
	התנהגות				
	יחס לזולת				
	יחס למורים				
	יחס לתפילה				
	תלבושת				
	יחס ללימודים				
	קבלת אחריות				
	התנדבות				
	פעיל ב...				

הישגים	המורה	הערכה	השתתפות (הקשבה והתנהגות)	שקידה (הבאת ציוד והכנת שיעורי בית)	ציון
אשכול א': יהדות					
תורה					
נביא					
תורה שבעל פה					
מחשבת ישראל					
דינים					
פרשת שבוע					
אשכול ב': מקצועות ליבה					
כישורי שפה					
דברי ימי ישראל					
אזרחות					
מתמטיקה					
אנגלית					
חינוך גופני					
אשכול ג': מקצועות העשרה					
מדעים					
גיאוגרפיה					
אומנות					
כלכלת בית					
תחום אישי					

הזמנה לשיח: ימולא על ידי ההורים בשיתוף עם התלמיד:

שמחתי לראות ש...

אני מקווה לראות בהמשך...

חתימת ההורים: _____

חתימת המנהל: _____

תאריך: _____

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

					הארה אישית ממחנך הכיתה
חתימה: _____					חזקות
התנהלות ערכית	ראוי לשבח	טוב מאוד	נאות	מניח את הדעת	
התנהגות					
יחס לזולת					
יחס למורים					
יחס לתפילה					
תלכוש					
יחס ללימודים					
קבלת אחריות					
התנדבות					
פעיל ב...					

הישגים	המורה	הערכה	ציון
אשכול א': יהדות			
תורה			
נביא			
תורה שבעל פה			
מחשבת ישראל			
דינים			
פרשת שבוע			
אשכול ב': מקצועות ליבה			
כישורי שפה			
דברי ימי ישראל			
אזרחות			
מתמטיקה			
אנגלית			
חינוך גופני			
אשכול ג': מקצועות העשרה			
מדעים			
גיאוגרפיה			
אומנות			
כלכלת בית			
תחום אישי			

הזמנה לשיח: ימולא על ידי המחנך בשיתוף עם התלמיד:

<p>חתימת התלמיד: _____</p>	<p>האם התעודה מעניקה לי תחושת סיפוק? מה גיליתי על עצמי בתעודה זו? מה מבין הכתוב בתעודה הכי משמח אותי? אילו מטרות ויעדים ערכיים, חבריים ולימודיים אני מציב לעצמי להמשך הדרך?</p>
----------------------------	--

_____ חתימת ההורים:

_____ תאריך:

_____ חתימת המנהל:

_____ תאריך:

"אשרי מי שעמלו בתורה..." ברכות י"ז ע"א

שיח תעודה

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ מחצית: _____ שנה: _____

					הארה אישית ממחנך הכיתה
חתימה: _____					חוזקות
	מניח את הדעת	נאות	טוב מאוד	ראוי לשבח	התנהלות ערכית
					התנהגות
					יחס לזולת
					יחס למורים
					יחס לתפילה
					תלבושת
					יחס ללימודים
					קבלת אחריות
					התנדבות
					פעיל ב...

הישגים	המורה	הערכה	השתתפות (הקשבה והתנהגות)	שקידה (הכאת ציוד והכנת שיעורי בית)	ציון
אשכול א': יהדות					
תורה					
נביא					
תורה שבעל פה					
מחשבת ישראל					
דינים					
פרשת שבוע					
אשכול ב': מקצועות ליבה					
כישורי שפה					
דברי ימי ישראל					
אזרחות					
מתמטיקה					
אנגלית					
חינוך גופני					
אשכול ג': מקצועות העשרה					
מדעים					
גיאוגרפיה					
אומנות					
כלכלת בית					
תחום אישי					

הערכת חברים: ימולא על ידי מחנך הכיתה בעקבות פעילות כיתתית מוקדמת:

הזמנה לשיח: ימולא על ידי המחנך בשיתוף עם התלמיד:

האם התעודה מעניקה לי תחושת סיפוק?
האם גיליתי משהו על עצמי בתעודה זו?
מה מבין הכתוב בתעודה הכי משמח אותי?
אילו מטרות ויעדים ערכיים, חבריים ולימודיים אני
מציב לעצמי להמשך הדרך?

חתימת התלמיד: _____

הזמנה לשיח: ימולא על ידי ההורים בשיתוף עם התלמיד:

שמחתי לראות ש...
אני מקווה לראות בהמשך...

חתימת ההורים: _____

חתימת המנהל: _____

תאריך: _____